

Radošums valsts pārvaldē: atvērtība, uzdrīkstēšanās, zināšanas

Konference valsts pārvaldes darbiniekiem 2012.gada 15.martā

Ārlietu ministrijas konferenču zāle, K.Valdemāra ielā 3

Bieži dzirdam dažādas diskusijas par radošumu Latvijas uzņēmumu vidē un spilgto kreativitāti Latvijas radošās industrijās. Bet reti izskan runas par radošumu Latvijas valsts pārvaldē. Un tam ir zināms iemesls – vārdu salikums „valsts pārvalde” saistās ar terminu „birokrātija”, kas bieži traktējams kā antonīms radošuma vispārējai būtībai. Proti, ierēdņi tiek uztverti kā garlaicīga, iesīkstējusi tauta, un sabiedrība domā par birokrātiju kā par radoša cilvēka personīgo elli.

Bet kāpēc tā? Radošums ir koncepts, kas vistiešākā veidā saistīts ar tādiem jēdzieniem kā atvērtība, komunikācija, sadarbība, uzdrīkstēšanās un prasmes pielietot zināšanas, rodot risinājumus dažādiem izaicinājumiem. Visas šīs īpašības ir būtiski svarīgas valsts pārvaldē, jo veicina sabiedrības līdzdalību un valsts pārvaldes spēju nodrošināt kvalitatīvu un atbilstošu pienesumu sabiedrības labklājības un attīstības veicināšanai. Tieši tāpēc ir nepieciešams runāt par radošuma vairošanu arī valsts pārvaldē, stiprinot valsts pārvaldes lomu, sabiedrības procesos, tādējādi stiprinot arī valsti!

Izceļot katra valsts darbinieka potenciālu un mudinot katru dot savu radošu pienesumu, pieaugtu arī sabiedrības uzticība valsts pārvaldei, kas šobrīd ir kritiska zema¹. Līdztekus uzticības pieaugumam, pieaugtu arī valsts pārvaldes prestižs - arvien vairāk motivēti un profesionāli cilvēki gribētu strādāt valsts pārvaldē. Tas savukārt vēl vairāk stiprinātu valsts darbību un veicinātu Latvijas turpmāko augšupeju, kā arī piesaistīs pasaules uzmanību un veicinātu Latvijas starptautisko atpazīstamību. Arī efektīvai valsts ārējā tēla veidošanai ir būtiska moderna valsts pārvalde.

Atzītais britu zīmolvedības eksperts Saimons Anholts (*Simon Anholt*), kurš reiz arī Latvijai izstrādāja valsts zīmolvedības stratēģiju, ir iestājies par radošuma veicināšanu valsts darbībā.* Arī Latvijai vajadzētu veicināt radošumu valsts pārvaldē un aktīvāk domāt par radošas darbības ieviešanu valsts pārvaldes procesos. Latvija ir maza valsts Eiropas kontekstā, taču pasaules kontekstā Latvija ir valsts, kurai ir gan ko dot, gan resursi, ar kuriem izcelties. Valstij ir ārkārtīgi svarīgi spēt sevi starptautiski aizstāvēt un padarīt sevi sadzirdētu un novērtētu starptautiskā kontekstā, lai piesaistītu investīcijas, attīstītu tūrismu, stabilizētu Latvijas vietu starptautiskos tirgos, nostiprinātu Latvijas pozīcijas ārpolitikas jautājumos, bet, galvenais, celtu iedzīvotāju lepnumu par savu valsti.

Mūsu kopējais mērķis: vairāk radošuma un atbildīgas iniciatīvas, kur ikviens valsts pārvaldes darbinieks un ierēdnis sevī kopj un attīsta šo atvērtības, komunikācijas, sadarbības un uzdrīkstēšanās potenciālu un prasmi pielietot savas zināšanas, rodot risinājumus dažādiem izaicinājumiem.

Pieteikties konferencei ir aicināti valsts pārvaldes darbinieki, nosūtot e-pastu uz Rihards.Kalnins@li.lv līdz 13.martam.

Konferenci organizē Latvijas institūts un UNESCO Latvijas nacionālā komisija sadarbībā ar Ārlietu ministriju Radošās darbības nedēļas Radi! ietvaros.

¹ Pētījums: teju puse Latvijas iedzīvotāju neredz pozitīvas pārmaiņas valsts pārvaldē. (Pieejams: <http://www.ir.lv/2011/12/14/petijums-teju-puse-latvijas-iedzivotaju-neredz-pozitivās-parmainas-valsts-parvalde>)

***Atzītais britu zīmolvedības eksperts Saimons Anholts (*Simon Anholt*), kurš reiz arī Latvijai izstrādāja valsts zīmolvedības stratēģiju, ir iestājies par radošuma veicināšanu valsts darbībā.**

S. Anholts uzskata, ka ierēdņi un politiķi pieļauj lielu kļūdu domājot, ka, ņemot vērā viņu darbu (pamatoti) lielo nopietnību, viņiem jābūt arī garlaicīgiem. Nesen uzrunā Briselē, Eiropas komunikācijas konferencē, viņš uzsvēra radošuma milzīgo lomu valsts politikā:

„Būt garlaicīgam ir bezatbildīgākā lieta pasaulē, ko var darīt politiķis un ierēdnis, jo tie ir garlaicīgie lēmumi un politika, kuriem neizdodas veicināt iztēli un kas izgāžas sevis pasniegšanā, un līdz ar to nav spējīgi atnest nekādu labumu. Tas nozīmē, ka tiem jābūt uzspiestiem. Tādā gadījumā ir nepieciešami izmantot stingro, nevis maigo varu, lai likt šiem lēmumiem strādāt. Līdz ar to iztēle politikas veidošanā ir vitāla”. (Video: http://www.youtube.com/watch?v=baxr9Ic0zqg&feature=player_embedded)

S. Anholts šo redz kā lielu problēmu Eiropas Savienībā un valdībām visā pasaulē kopumā: „Lai Eiropas Savienība būtu iztēles bagāta, savas politikas veidošanas procesā ir nepieciešamas strukturālas pārmaiņas. Taču tā arīdzan ir patiesība ikvienai valdībai pasaulē. Lielākā pasaules valdību daļa apdomīgi izslēdz iztēli no sava darba procesa. Valdības iedvesmo savus darbiniekus noticēt tam, ka viņiem jāatstāj savas galvas un sirdis (vienīgie orgāni, kas padara mūs īpašus) savos ledusskapjos mājās, kad viņi atnāk uz darbu. Un tieši tas ir nepareizi”.

S. Anholts uzskata, ka tieši simboliskās darbības („*symbolic actions*”) valsts komunikācijā ir vistiesīgākais radošuma iemiesojums, kā arī visefektīvākie instrumenti, lai panāktu labus rezultātus valsts pārvaldes darbībā. Simboliskās darbības ir visefektīvākā un visīstākā komunikācija:

„Simboliskās darbības ir tieši tas, kas strādā atšķirībā no komunikācijas, kas nedarbojas. Simboliskās darbības, atšķirībā no komunikācijas, nav runas, tās ir darbības. Kandolīza Raiza (*Condoleezza Rice*) pirms vairākiem gadiem izmantoja neaizmirstamu frāzi - darbību diplomātija. Tā ir darbību diplomātiju par ko es runāju. Tie ir lēmumi, investīcijas, inovācijas, proti, reāla matērija, kas kaut kā ir komunikatīva pēc savas būtības. Lietas, kuras cilvēki uzskata par neparastām, bet tajā pašā laikā tās ir reālas, nevis tikai runas”.

Šīs darbības bieži ir vērstas, lai bez pārpratumiem pierādītu valsts nostāju pret dažādiem jautājumiem, piemēram, kultūru vai investīcijām. Kā piemērus var minēt Īrijas lēmumu atcelt ienākuma nodokli radošiem cilvēkiem, Spānijas lēmumu legalizēt viendzimuma laulības, Butānas tūrisma „nodeva”, kas jāmaksā katram iebraukušajam tūristam un palīdz veicināt tūrisma tieši starp pasaules bagātākiem cilvēkiem, kuri vēlas iegūt ekskluzīvo iespēju apciemot šo valsti, ko nevar atļauties citi.

Bet, lai ieviestu šīs simboliskās darbības, ir nepieciešams liels radošums, fantāzija un uzdrīkstēšanās no valsts pārvaldes puses tieši konkrētas politikas īstenošanā – konkrētās darbībās un lēmumu/rīkojumu pieņemšanā un to pārliecinošā ieviešanā.

S. Anholts par šo stāsta: „Radošums, kas ir nepieciešams, lai sazināties ar milzīgu cilvēku skaitu un pievērstu viņu uzmanību ir pazaudēts, ja tas vienkārši ir likts lietā procesa komunikācijā. Radošums strādā tikai tad, ja tas ir ieguldīts politikas attīstībā. [...] Tā ir iztēles bagāta politika - atbildīga un tajā pašā laikā iztēles bagāta politikas veidošana, kas patiešām veicina iztēli un strādā labāk”.

INICIATORI:

STRATĒGISKIE PARTNERI:

